

Samtlige fylkeskommuner,
Oslo kommune

Deres ref

Vår ref
200806720-/TMA

Dato
31.08.2009

Regionale forskningsfond - fylkekommunenenes videre arbeid

Kunnskapsdepartementet vil i det følgende orientere kort om status for saken og om noen av de oppgaver fylkeskommune må utføre for at ordningen med regionale forskningsfond skal komme på plass. I løpet av høsten vil departementet fastsette retningslinjer for regionale forskningsfond. Retningslinjene angir styringslinjer og aktørene i ordningen, deres oppgaver og ansvarsområder, herunder grunnleggende krav til administrering og styring av ordningens midler. Sammen med tilskuddsbrevene vil disse dokumentene være departementets sentrale styringsdokumenter.

Bakgrunn

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2009 sluttet Stortinget seg til regjeringens forslag om å opprette regionale forskningsfond. Hver fondsregion skal organiseres med et faglig uavhengig styre, fondsstyret. Stortinget har forutsatt at fondsstyrene skal bestå av medlemmer oppnevnt av fylkeskommunene og av staten. Fylkeskommunene skal ha flertall i styret og styreleder.

I brev fra Kunnskapsdepartementet av 26. november 2008 fikk Norges forskningsråd og fylkeskommunene i oppdrag å arbeide videre med utforming av de regionale forskningsfondene. Kunnskapsdepartementet mottok den endelige utredningsrapporten 2. juni 2009, og departementet arrangerte en høringskonferanse 19. juni i år.

I brevet av 26. november 2008 ble fylkestingene videre bedt om å vedta en forskningsstrategi, eller tilsvarende dokument, for sin fylkeskommune eller felles for

fondsregionen.

I samråd med Kommunal- og regionaldepartementet fastsatte Kunnskapsdepartementet i brev av 12. mai 2009 følgende fondsregioner:

1. Finnmark, Troms og Nordland (fondsregion Nord-Norge)
2. Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal (fondsregion Midt-Norge)
3. Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland (fondsregion Vestlandet)
4. Hedmark og Oppland (fondsregion Innlandet)
5. Aust-Agder og Vest-Agder (fondsregion Agder)
6. Telemark, Vestfold, Buskerud og Østfold (fondsregion Oslofjorden)
7. Oslo og Akershus (fondsregion Oslo og Akershus)

Fastsettelse av styringsmodell for de regionale forskningsfondene

Regjeringen har fastsatt styringsmodell for de regionale forskningsfondene. På bakgrunn av utredningsutvalgets anbefaling er "avtalemодellen" valgt som styrings- og organisasjonsmodell. Modellens juridiske grunnlag er kommuneloven § 28 c om vertskommunesamarbeid. Hvert regionalt fondsstyre vil være et fylkeskommunalt organ, en "felles folkevalgt nemnd".

De enkelte deltakerfylkeskommuner i fondsregionen må inngå en skriftlig samarbeidsavtale som blant annet utpeker en vertsfylkeskommune og gir den myndighet til å forvalte midlene på vegne av deltakerfylkeskommunene. Vertsfylkeskommunen vil ha det administrative og juridiske ansvaret for det regionale forskningsfondet. Kunnskapsdepartementet vil overføre midler direkte til hver av de sju vertsfylkeskommunene.

Kunnskapsdepartementet ber deltakerfylkeskommunene i hver fondsregion utpeke en vertsfylkeskommune og orientere departementet om hvilken fylkeskommune som er utpekt. Dette er en forutsetning for at Kunnskapsdepartementet skal kunne utbetale midler til de regionale forskningsfondene.

Styreoppnevning og styresammensetning

Etter kommuneloven § 28 c må hver deltakerfylkeskommune være representert med minst to medlemmer i fondsstyret. Staten kan ikke oppnevne styremedlemmer til fondsstyret. Norges forskningsråd får i oppgave å foreslå medlemmer fra statens side, som forutsettes oppnevnt av vertsfylkeskommunen i tråd med den prosess som er beskrevet i utredningsrapportens pkt. 4.2.5 "Forskningsrådet innstiller styremedlemmer på vegne av staten" og pkt. 4.2.6 "Prosess for styreoppnevning". Etter konsultasjoner med Sametinget er det enighet mellom regjeringen og Sametinget om at Sametinget skal foreslå et medlem med varamedlem i fondsstyret i hhv. fondsregion

Nord-Norge og Midt-Norge. Det forutsettes at vertsfylkeskommunen i de aktuelle fondsregionene oppnevner medlem og varamedlem foreslått av Sametinget.

Fondsstyret skal settes sammen av personer med bred innsikt i forskning, næringsliv og samfunnsspørsmål for øvrig. Medlemmene som oppnevnes etter forslag fra Forskningsrådet, skal ha forskningsfaglig og forskningsadministrativ kompetanse. De skal bidra til å se de ulike fondsstyrenes arbeid i sammenheng på tvers av fondsregionene. Det er en forutsetning at også medlemmer og varamedlemmer foreslått av Forskningsrådet og av Sametinget, er bosatt i den fondsregion de har styremedlemskap i. Kommunelovens regler om representasjon av begge kjønn ved valg til folkevalgte organer gjelder ved valg av medlemmer til den felles folkevalgte nemnden (fondsstyret), se kommuneloven § 28 c nr. 5, jf. § 29 nr. 1. Reglene i kommuneloven §§ 36, 37 og 38 a vil således komme til anvendelse ved valg av medlemmer til fondsstyret.

Fondsstyret i den enkelte fondsregion må være på plass før forskningsmidler kan lysenes ut.

Antall styremedlemmer og oppnevningsperiode

Departementet ber hver deltakerfylkeskommune, herunder vertsfylkeskommunen, om å oppnevne to styremedlemmer med to numeriske varamedlemmer i de respektive fondsregionene. Vi anbefaler fylkeskommunene å opprette en valgkomité i hver fondsregion og foreslår at Forskningsrådet inviteres til å delta i disse. For prosedyrer knyttet til valgkomitéenes arbeid og oppgaver viser vi til utredningsrapportens pkt. 4.2.6. Oppnevningsperioden for de regionale fondsstyrene skal være fire år og falle sammen med valgperioden til fylkestingene. Ved førstegangsoppnevning vil styreperioden være to år (2010 og 2011).

Fylkeskommunenes forskningsstrategier og bestillingsbrev

Fylkeskommunenes forskningsstrategier må være på plass før de regionale fondsstyrene kan lyse ut FoU-midler. Strategien(e) skal ligge til grunn for fondsstyrenes prioriteringer. Hver deltakerfylkeskommunes fylkesting skal vedta en forskningsstrategi, eller tilsvarende dokument, for sin fylkeskommune eller felles for forskningsregionen. Med utgangspunkt i forskningsstrategien(e) skal deltakerfylkeskommunene lage et felles styringsdokument, en samlet bestilling til fondsstyret (bestillingsbrev).

Fylkeskommunenes administrasjonskostnader

Om lag 80 pst. av samlet årlig fondsavkastning skal fordeles til fondsregionene etter faste kriterier. I tillegg kommer om lag fem pst. til de tre nordligste fylkeskommunene. Maksimalt ti pst. av midlene som tildeles direkte fra Kunnskapsdepartementet til hver fondsregion, skal gå til administrasjonskostnader de to første driftsårene. Omfanget av administrasjonsutgifter bør reduseres til ca sju pst. etter et par års drift. Administrasjonskostnadene skal brukes til drift av fondssekretariatet og godtgjørelse til fondsstyret. Kunnskapsdepartementet vil komme

tilbake til administrasjonsutgiftene i tilskuddsbrevene for 2010 til
vertsfylkeskommunene.

Med hilsen

Kari Balke Øiseth (e.f.)
ekspedisjonssjef

Geir Arnulf
avdelingsdirektør

Kopi:

KS
Norges forskningsråd
Sametinget
Universitets- og høyskolerådet
Kommunal - og regionaldepartementet